

Materiály

Reflexe šestidenní války

Karikatura

Dikobraz, červenec 1967

Vysvětlivka: SAR: Spojená arabská republika, v roce 1967 oficiální název Egypta

Komentář

Šestidenní válka, která probíhala 5.–10. června 1967, skončila naprostým vítězstvím Izraele nad arabskými armádami. Sovětský svaz a jeho satelity přerušily v reakci na toto vítězství s Izraelem diplomatické vztahy a zintenzivnily kritiku Izraele. Kritika vyjadřovaná skrze politické karikatury šla mnohdy dále, než stanovila oficiální diplomacie. Kresba převzatá z Bulharska zdůrazňuje význam USA pro Izrael. Právě šestidenní válka zintenzivnila spolupráci USA a Izraele, který se stal důležitým spojencem a exponentem amerických zájmů. Na straně druhé je ovšem nutné připomenout, že v šestidenní válce (na rozdíl od války jomkipurské) zvítězil Izrael i bez americké pomoci. Izrael je zde radikálně interpretován jako výspa amerického militarismu a způsob, jakým jsou znázorněny hranice, zpochybňuje samotnou jeho legitimitu. Ovšem odmítání existence státu Izrael bylo politikou arabských států, nikoli Sovětského svazu a jeho satelitů.

Námět do výuky

Karikatura je složitá, symbolika americké vlajky umožňuje řadu výkladů. Má vyjadřovat ochranu, kterou USA Izraeli poskytuje? Nebo je to cizorodý objekt přehozený přes hranice obou arabských států a chráněný pouze zbraní izraelského vojáka? Proč nemá Izrael své vlastní hranice a je symbolizován jen touto vlajkou? Odpovědí může být více a nelze se rozhodnout, která je „nejsprávnější“. Ptáme se:

- Na čí straně konfliktu stojí asi autor kresby? Kdo je představen jako útočník? Kdo je vnímán jako nejsilnější soupeř Izraele?
- Jaký význam má americká vlajka, na níž leží izraelský voják? Co kresba naznačuje o soudržnosti Izraele a jak se vyjadřuje k jeho státní existenci?

Zdůrazníme kontext karikatury. Proč vznikla v červenci 1967, měsíc po izraelském vítězství ve válce? Jak ji můžeme číst dnes? Můžeme v současné době s tímto čtením souhlasit?